ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/23/654

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	30.03.2023, Tallinn
Vaide esitamise aeg	12.02.2023
Teabevaldaja	Eesti Advokatuur e-postiaadress: advokatuur@advokatuur.ee
Vaide esitaja	XXX e-postiaadress: xxx

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

1) jätan vaide rahuldamata;
2) vaideotsus teha teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lõige 2).
Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:
1. XXX esitas 21.12.2022 Eesti Advokatuurile teabenõude soovides tutvuda aukohtu materjalidega, ennekõike lõppotsusega, mis on tehtud seoses advokaadi peale esitatud Prokuratuuri märgukirjaga, millest kirjutati 02.11.2022 Eesti Ekspressi artiklis. Teabenõudja palub tagada juurdepääs vähemalt sellele osale teabest, millele piirangud ei kehti.
2. Advokatuur vastas 29.12.2022 ja väljastas teabenõudjale väljavõtte advokatuuri aukohtu 29.09.2022 istungi otsusest. Lisaks selgitati selles, et kuna antud asja materjalid sisaldavad informatsiooni poolelioleva kriminaalmenetluse kohta, millele kehtib juurdepääsupiirang, ei ole võimalik aukohtu tervikotsust ja otsuse aluseks olevaid materjale edastada.
3. XXX esitas Andmekaitse Inspektsioonile 23.01.2023 vaide (registreeritud inspektsioonis 26.01.2023).

4. Andmekaitse Inspektsioon andis 01.02.2023 XXXile vaides puuduste kõrvaldamiseks (vaide allkirjastamiseks ja nõude selgitamiseks) tähtaja kuni 14.02.2023.
5. XXX kõrvaldas 13.02.2023 puudused.
6. Andmekaitse Inspektsioon tegi advokatuurile 08.03.2023 järelepärimise.
7. Advokatuur vastas järelepärimisele 22.03.2023.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:
Vaide esitaja soovib, et järelevalveorgan kontrolliks advokatuurilt saadud vastuse paikapidavust nõudmistele, mis tulenevad Eesti Vabariigi õigusaktidest.

Andmekaitse Inspektsiooni palvele vaides puudused kõrvaldada (allkirjastada vaie, põhjendada, kuidas tema õigusi on rikutud ning esitada selge nõue), vastas vaide esitaja, et ta soovib saada küsitud teavet täies ulatuses või suuremas mahus või saada selged, ammendavad, vastuoludeta ja veenvad põhjendused, miks teavet ei saa.

Vaide esitaja leiab, et kohtupidamine on reeglina avalik ning teda ei veena kohtupidamise tõttu teabe väljastamisest keeldumine.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:
Teabevaldaja selgitas, et advokatuur mõistis teabenõuet selliselt, et isik soovib tutvuda artiklis viidatud aukohtu lõppotsusega ehk aukohtu otsuse motivatsiooniga (põhjendustega), paludes selleks asjakohaseid aukohtu materjale, ennekõike aukohtu otsust.

Advokatuur vastas teabenõudjale ja edastas talle väljavõtte advokatuuri aukohtu 29.09.2022 istungi otsusest, mis jõustus selle avaldamisel 31.10.2022. Aukohtu materjalide väljastamist ei pidanud advokatuur võimalikuks, sest materjalile kehtib juurdepääsupiirang.

Teabevaldaja märgib ka, et vaide esitaja ei ole pärast vastuse kättesaamist rohkem advokatuuri poole pöördunud ega teavitanud advokatuuri, et tema teabenõuet oleks tõlgendatud valesti või et saadud vastus ei sisaldanud kogu materjali, millega ta tutvuda soovis. Samuti ei ole vaide esitaja andnud advokatuurile teada, et teabenõude vastus, ennekõike juurdepääsupiirang, oleks arusaamatuks jäänud.

Teabevaldaja selgitab, et aukohtu otsuse alajaotus *Asjaolud* sisaldab kokkuvõtet Prokuratuuri pöördumisest ja advokaadi poolt aukohtule kirjalikult antud detailsetest selgitustest. Advokatuur on seisukohal, et prokuratuuri pöördumine käsitletuna koos advokaadi selgituste ja aukohtu otsuse põhjendustega võib oluliselt kahjustada advokaadi eraelu puutumatust. Seetõttu on viidatud osa tunnistatud asutusesiseseks teabeks AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel. Lisaks sisaldavad aukohtu otsuse asjaolud andmeid, mille osas ei ole otsust langetatud ega menetlust lõpetatud. Seega esineb ka alus juurdepääsupiiranguks AvTS § 35 lg 1 p 11 alusel.

Aukohtumenetluses advokaadi esitatud materjalid sisaldavad lisaks advokaadi eraelule ka kolmandate isikute eraelu puudutavaid andmeid ning andmeid, mis on seotud advokaadi kutsetegevusega. Lisaks on materjalide hulgas kriminaalasja kohtueelse menetluse andmeid, mida vastavalt KrMS § 214 lg-le 1 võib avaldada üksnes prokuratuuri loal ja tema määratud ulatuses ning viidatud paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustel. Tulenevalt AdvS § 17 lõikest 4, § 45 lõikest 4 ja § 46 lõikest 1 on advokaadil lubatud avaldada tema tegevust puudutavaid andmeid advokatuurile. AdvS § 46^1 sätestab, et järelevalvet teostavad isikud on kohustatud saladuses hoidma neile järelevalve käigus teatavaks saanud andmeid, mis on seadusega kaitstud.

Eelnevast tulenevalt on vaidlusaluses aukohtumenetluses kogutud materjalile ja aukohtu otsusele seatud advokatuuri poolt juurdepääsupiirang AvTS § 35 lg 1 p 12 ja p 19 alusel. Materjalide seas on dokumente, millele on kehtestatud juurdepääsupiirang ka teiste asutuste poolt.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:
1. AvTS § 45 lg 1 punkt 1 sätestab, et Andmekaitse Inspektsiooni pädevuses on järelevalve

teabenõuete täitmise ja teabe avalikustamise üle.

2. Praeguse vaide esemeks on teabenõude täitmine. Vaide esitaja leiab, et ta on saanud teavet soovitust väiksemas mahus.
3. Vaide esitaja küsis teabenõudes advokaat Kuklase aukohtumenetlusega seotud materjale, märkides: *ennekõike soovin tutvuda lõppotsusega*.
4. Kuigi Andmekaitse Inspektsioon palus puuduste kõrvaldamise taotluses vaide esitajat selgitada, kuidas tema õigusi rikutud on ning täpsustada oma nõuet, on vaide esitaja vastanud väga üldiselt, et soovib saada teavet täies ulatuses või suuremas mahus ja veenvaid põhjendusi, miks teavet ei saa. Vaide esitaja arvates ei ole põhjendus, et käib kohtupidamine, veenev, sest kohtumenetlus on ju avalik.
5. AvTS § 4 lg 1 kohaselt peavad teabevaldajad tagama nende valduses olevale teabele juurdepääsu seaduses sätestatud tingimustel ja korras. Siinjuures saab teabevaldaja teabenõuet täita lähtudes sellest, kuidas ta sellest aru sai.
6. Teabevaldaja selgitab Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele vastates, et mõistis teabenõuet selliselt, et isik soovib tutvuda aukohtu lõppotsusega ehk aukohtu otsuse põhjendustega. Teabevaldaja edastaski teabenõudjale väljavõtte otsuse sellest osast, millele ei kehtinud juurdepääsupiirangud. Alajaotus *Asjaolud* on juurdepääsupiiranguga, mistõttu seda väljavõttes ei avaldata. Teabevaldaja märgib, et vaide esitaja ei ole pärast vastuse kättesaamist rohkem advokatuuri poole pöördunud ega teavitanud advokatuuri, et tema teabenõuet oleks tõlgendatud valesti või et saadud vastus ei sisaldanud kogu materjali, millega ta tutvuda soovis. Samuti ei ole vaide esitaja andnud advokatuurile teada, et teabenõude vastus, ennekõike juurdepääsupiirang, oleks arusaamatuks jäänud.
7. AvTS § 23 lg 1 punkti 1 alusel saab teabevaldaja keelduda teabenõude täitmisest, kui taotletavale teabele kehtivad juurdepääsupiirangud ning AvTS § 38 lõige 2 kohaselt peab tagama juurdepääsu üksnes teabele, millele juurdepääsupiirangud puuduvad.
8. Lisan, et teabenõudjal ja teabevaldajal on mõlemal nii õigused kui ka kohustused. Kui teabenõudja arvates on tema nõuet valesti mõistetud või talle jääb vastus arusaamatuks, on tal õigus teabevaldajalt selgitusi küsida. See on kindlasti kiireim ja efektiivseim moodus soovitud teabe saamiseks. Praegu ei ole teabevaldaja teabenõudjalt saanud mingit tagasisidet, seega pole tal olnud võimalik ka lisaselgitusi anda.
9. Selgitan ka, et kohtuistungite avalikkus ei võta teabevaldajalt AvTS-st tulenevat kohustust kaitsta tema valduses olevat juurdepääsupiiranguga teavet. Igal isikul on võimalus jälgida ja talletada kohtuistungit menetlusseadustikes sätestatud korras (kriminaalmenetluses vastavalt kriminaalmenetluse seadustiku §-dele 11-13). Kui ka kohtuistungil käsitletakse juurdepääsupiiranguga dokumente, ei anna see teabevaldajale õigust tema valduses olevaid juurdepääsupiiranguga dokumente avalikustada. Teabevaldaja peab järgima AvTS nõudeid.
10. Teabevaldaja on väljastanud väljavõtte dokumendist, mida talle arusaadavalt teabenõudja soovis ehk advokatuur täitis teabenõude selliselt, nagu ta sellest aru sai. Täiendavalt on advokatuur selgitanud, et tervikteksti ja otsuse aluseks olevaid materjale ei saa välja anda juurdepääsupiirangute tõttu. Seega on teabevaldaja teabenõudele vastanud kooskõlas seadusega. Seetõttu jätan vaide rahuldamata.

(allkirjastatud digitaalselt)
Sirje Biin
jurist
peadirektori volitusel